

Molí Vell de la Mola

Molí fariner que es troba a la Mola, en una petita elevació que queda al sud de la carretera que porta del Pilar fins al far.

Gràcies a la reconstrucció de tots els seus elements avui el podem contemplar en perfecte estat de conservació i a punt de fer-lo moldre. Va ser adquirit l'any 1993 per la Fundació Illes Balears.

1. Assenyala la resposta correcta:

Quan va ser construït?	1771	1481	1778
Per què l'anomenen "Molí Vell"?	Perquè té molts d'anys i ja és massa vell per rodar	Perquè va ser el primer que es va fer a la Mola	Perquè no és nou
Quantes aspes té?	5	8	6
Quantes portes?	1	2	3

2. Quins altres molins fariners coneixes? On estan situats? Dóna una raó de la seva ubicació.

3. Posa fletxes indicant les parts del molí:

Torre

Capell/caperulla

Antena

Arbre

Bou

Vela

4. Quins materials es feren servir:

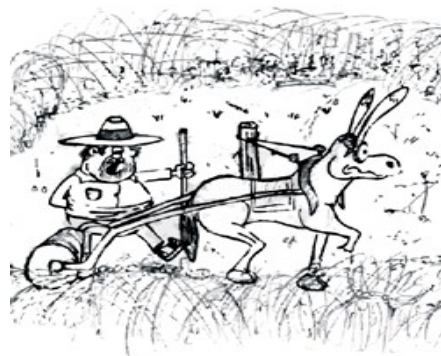
- Per a construir la torre:	
- Per al capell:	
- Per a la maquinària:	

5. A l'interior s'observen tres nivells. Relaciona amb fletxes:

Nivell superior de la torre:	S'hi recull la farina
Nivell del mig:	S'hi allotja el mecanisme de moldre
Nivell inferior:	Magatzem

6. Ordena les etapes necessàries per a la producció del blat: segar, sembrar, batre, moldre, ventar, llaurar, escampar els fems

1r	
2n	
3r	
4t	
5é	
6é	
7é	

7. Completa la taula posant nom a cada acció i indicant a on tenen lloc cadascuna:

Escampar les llavors		Al terç
Tallar el blat		
Separació del gra de la palla		
Eliminació del pallús		
Trituració del gra		

8. Quins productes s'obtenien del blat?

9. Com es pagava al moliner?

- amb sous   amb una part de gra del que li duien a moldre

10. Quins altres molins hi ha a Formentera? Són tots fariners?

EL MOLÍ

Això era, amb l'ajut del vent, un molí.
La mola ja no mol ni moldrà
i les veles caigueren.
Resta la torre,
com un vaixell mort resta a la platja.
La vella nau de veles sorolloses
s'allunyà pel temps, la perdérem de vista.

Això era un molí.
Semblaven fetes les sis aspes
per mesurar una vida inacabable
amb el seu gir segur,
mòlta darrera mòlta,
any darrera any,
sempre els molins esguardant-se
per damunt camps i senderes.

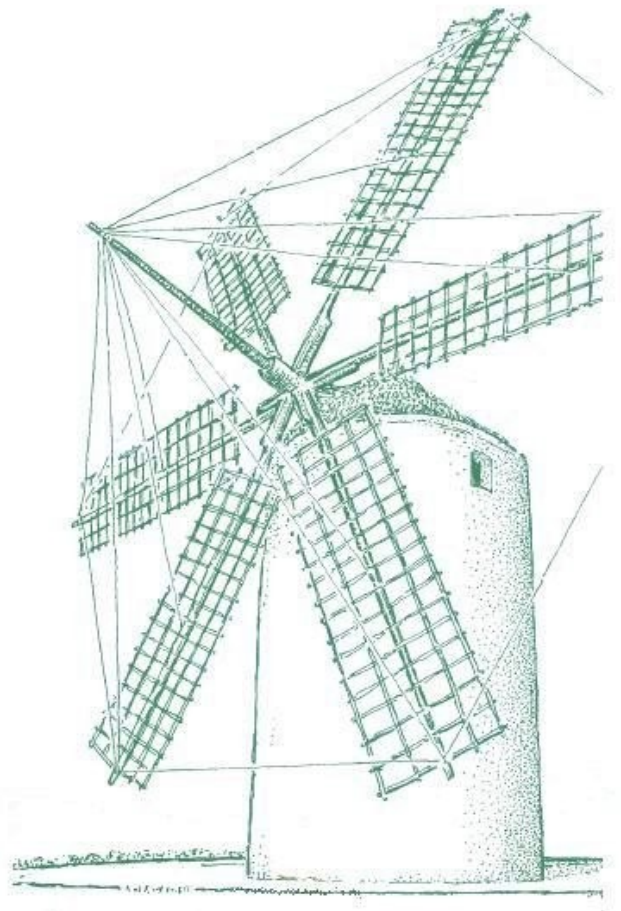
Navegava l'espai arriasant-se en el teu vol.
Presidien les teves ales
i les ales als altres puigs ben obertes,
pels clars camins del vent,
un temps quiet i antic,
de lents carros, lentes sínies, lents costums.

I rodàveu encara en la meva juvenesa,
i rodàveu fa més de cent anys,
pols bategant d'una època llarga,
quan l'aire no sabem
si era més jove o més vell,
i la farina untava de saviesa
un robust queixal de pedra
i les celles del moliner.

Tot l'any era aquesta expectació del pa,
entorn d'una altura agitada:
llavor de la mà al solc,
brulla talment unes agulles verdes,
messes més tard cruixint al juny,
batuda càlida i polsosa,
gra ros camí del molí,
nutrícia pols que ja en regressa.
i esguardava el molí ara a ponent ara a llevant,
i voltava, voltava...

...

Marià Villangómez i Llobet

Dibuix adaptat de Bonnín Fuster, Guia Sa Punta des Molí

1. Troba el nom de 10 parts del molí:

C	O	A	M	A	R	C	E	M
P	A	R	B	R	E	I	S	O
L	N	P	D	T	I	N	T	L
A	T	O	E	O	B	T	A	M
N	E	G	O	R	O	E	C	O
X	N	A	J	R	U	L	A	M
A	A	M	N	E	L	L		O
D	O	D	U	O	P	M	L	L
A	P	U	M	E	V	E	L	A

2. Troba el nom de 10 paraules relacionades amb el procés d'obtenció i tractament de blat.

M	O	L	I	V	E	L	L	O	D
O	O	O	N	E	R	L	O	U	P
L	A	L	O	T	E	M	M	G	B
I	A	E	R	U	R	L	O	X	A
N	R	S	E	G	A	R	L	E	R
E	O	O	J	I	R	B	E	N	C
T	M	T	I	E	J	A	G	N	E
M	A	E	L	I	U	T	I	L	L
A	N	M	O	L	D	R	E	U	L
S	A	C	M	O	R	E	T	A	A

Complementari:

Mesures de capacitat: mitja quartera, barcella, almud, , ½ almud, quarteró